

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Milieuprestatie-eisen in de grond-, weg- en waterbouw (Wijziging wet milieubeheer)

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
- Aanbestedende diensten (Rijksopdrachtgevers, waterschappen, provincies, gemeenten, speciale-sectorbedrijven): moeten de milieuprestatie-eisen die vastgesteld zijn voor materialen meenemen bij de inkoop van alle GWW-werken. Bij grote GWW-werken moeten zij milieuprestatie meenemen als gunningscriterium. Daarna maakt de opdrachtnemer inzichtelijk wat de milieu-impact is van het betreffende infrastructureel werk.
 - Opdrachtnemers (aannemers/bouwers van infrastructuur): moeten aantonen dat de bouwproducten die zij gebruiken in hun aanbieding voldoen aan de milieuprestatie-eisen. Indien van toepassing moeten zij bij inschrijving voor een werk inzichtelijk maken wat de milieu-impact is van het betreffende infrastructurele werk.
 - Producenten en toeleveranciers: moeten inzichtelijk maken wat de milieu-impact is van hun product en maatregelen nemen om producten te verduurzamen als deze niet voldoen aan de eisen.
 - Ingenieurs- en adviesbureaus: worden door aannemers, producenten en/of opdrachtnemers betrokken om te ondersteunen bij het werken met milieuprestatie-eisen.
 - Rijksoverheid: deze maatregel draagt bij aan het behalen van het doel van het kabinet om in 2050 volledig klimaatneutraal en circulair te zijn.

- b) Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

De hierboven benoemde belanghebbenden.

- c) Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Belanghebbenden zijn in vrijwel iedere fase van het beleidstraject betrokken. Zij praten mee en leveren input op de onderzoeken die worden uitgevoerd voor de bepaling van de wijze van sturing op verduurzaming in de GWW. Ook tijdens het wetgevingstraject zijn ze betrokken via

stakeholderconsultaties, informatiebijeenkomsten en via toetsen zoals de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden en MKB-toets.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Om de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen zijn op Europees en nationaal niveau doelen vastgesteld voor de circulaire transitie en verduurzaming. De lidstaten van de EU hebben zich ten doel gesteld om in 2050 volledig circulair en klimaatneutraal te zijn. Dit geldt ook voor de Grond-, Weg en Waterbouwsector (GWW). De impact van GWW-werken op het milieu in termen van grondstofverbruik is groot. Het Rijksbrede programma Nederland circulair in 2050¹ rekent ons voor dat de bouw (Burgerlijke & Utiliteitsbouw/B&U en GWW) in Nederland naar schatting 50% van het grondstoffenverbruik voor zijn rekening neemt. En daarnaast 40% van het totale energieverbruik, 30% van het totale waterverbruik en ongeveer 35% van de CO₂-uitstoot.

Onderzoek wijst uit dat met de huidige manier van bouwen het CO₂-budget² van de Nederlandse bouw al in 2026 wordt overschreden.³ Het Planbureau voor de Logistiek (PBL) monitort (samen met andere kennisinstellingen) de voortgang van de transitie naar een circulaire economie. In 2023 en in 2025 is de Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER) verschenen.⁴ Uit deze rapportages blijkt dat het grondstoffenverbruik in Nederland sinds 2010 nauwelijks is veranderd. Belangrijk advies in dit rapport is om meer in te zetten op beleid gericht op 'drang en dwang'. Overheden kunnen een stevige invloed hebben op de ontwikkeling van GWW, die vrijwel volledig afhankelijk is van overheidsinkoop. Momenteel ontbreekt echter een wetgevend stelsel voor sturing op de GWW.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

In de huidige situatie stellen aanbestedende diensten in de GWW op uiteenlopende manieren milieuprestatie-eisen aan bouwproducten en GWW-werken, met variërende ambitieniveaus. Ook zijn er opdrachtgevers die geen eisen voor milieuprestatie stellen. Ondernemers ervaren hierdoor een ongelijk speelveld, wat onwenselijk is. Ook voor opdrachtgevers is het wenselijk dat de eisen overal gelijk zijn. Zo hoeven zij niet op kwaliteit te concurreren en krijgen zij de zekerheid dat ze minder vervuilende materialen inkopen.

¹ [Rijksbreed programma Circulaire Economie | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

² Het CO₂-budget is de maximale hoeveelheid CO₂ die mag worden uitgestoten om ernstige klimaatverandering te voorkomen door de gehele Nederlandse bouw (GWW en B&U).

³ Bij het streven naar de in het Klimaatakkoord van Parijs onderschreven beperking van de opwarming van de aarde tot 1,5 graad. In het Klimaatakkoord is afgesproken om de wereldwijde opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2,0 graden, met een streven naar 1,5 graad. Wanneer Nederland een bijdrage van de Nederlandse bouw aan wereldwijde opwarming van 1,7 °C accepteert, is dit budget in 2031 overschreden. Bij het accepteren van een bijdrage tot 2,0 °C is de grens in 2040 bereikt. (Bron: [CO₂-impact-van-de-Nederlandse-bouw.pdf \(circulairebouweconomie.nl\)](#)).

⁴ Hanemaaijer, A. et al. (2025). Integrale Circulaire Economie Rapportage 2025. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving. Via [link](#).

Er ontbreekt wetgeving om te sturen op klimaat en circulaire economie in de infrastructuur. Zulke wettelijke sturing is echter nodig, zo blijkt ook uit het ICER, omdat de vrijwillige inzet in de GWW-sector leidt tot onvoldoende duurzaamheidswinst om de nationale en Europese beleidsdoelstellingen te kunnen bereiken.

Door afwezigheid van eenduidige en voorspelbare sturing ervaren bedrijven en overheden onduidelijkheid over de benodigde mate van verduurzaming. Een aantal aanbestedende diensten werkt met de Milieukostenindicator (MKI), evenals een groot aantal producenten en opdrachtnemers, maar er zijn ook veel partijen die dit nalaten. Uit onderzoek volgt dat opdrachtgevers door de vrijwillige toepassing het instrument MKI – waarmee integraal gestuurd kan worden op het verlagen van de milieu-impact in de GWW – weinig gebruiken en niet effectief inzetten, terwijl het veel potentie heeft om de milieudruk in de GWW te verlagen.⁵ Verschillende partijen – waaronder het Planbureau voor de Leefomgeving, het Transitieteam Circulaire Bouweconomie, het Betonakkoord en het Bouwakkoord – hebben de minister en staatssecretaris van IenW de afgelopen periode daarom geadviseerd om dwingender te sturen op milieuprestatie.

c) Wat is de omvang van het probleem?

De transitie naar een circulaire economie is een noodzaak. Door de wereldwijde vraag naar producten en grondstoffen worden de voorraden grondstoffen kleiner. Daarnaast is Nederland afhankelijk van grondstoffen uit het buitenland. Dit maakt ons kwetsbaar voor geopolitieke spanningen: denk aan plotselinge tekorten, prijsstijgingen, vertraging in de levering. Ook heeft inefficiënt gebruik van grondstoffen vaak negatieve effecten op de gezondheid van mensen, door bijvoorbeeld vervuiling of schadelijke stoffen die in het milieu terechtkomen.

Gezien de impact van de bouw op de totale CO₂-uitstoot en het totale grondstoffen-, energie- en waterverbruik in Nederland (zie 1.a.), heeft het stellen van milieuprestatie-eisen grote potentiële effecten op de voortgang op de gestelde beleidsdoelen uit het Nationale Programma Circulaire Economie 2023-2030 (hierna: NPCE).⁶ De voorliggende beleidsmaatregel geldt voor opdrachtgevers die aanbestedingsplichtig zijn. Daarmee is zo'n 90% van de milieu-impact in de GWW gedekt. Het aandeel private opdrachtgevers binnen de GWW-markt is met circa 10% vrij klein. Omdat een groot deel van het marktvolume in de GWW nog niet met een gunningscriterium voor milieuprestatie-eisen wordt aanbesteed (+/- 70%), zorgt invoering van een gunningscriterium ervoor dat ook dit deel van de markt op milieu-impact gaat sturen.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Een belangrijke eerste stap was om aanbestedende diensten in de GWW actief aan te sporen om de milieueffecten van hun eigen opdrachten te laten minimaliseren. Binnen de GWW-sector lopen al jaren ontwikkelingen en initiatieven om deze stap te ondersteunen, zoals onder andere:

- Grondstoffenakkoord;
- Strategie Klimaatneutrale en Circulaire Infrastructuur;
- Transitie-agenda Circulaire Bouweconomie;
- Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie;

⁵ Copper8 & Witteveen+Bos (2023) Inkopen met de MKI in de GWW: Evaluatie & actie-agenda.

⁶ [Nationaal Programma Circulaire Economie 2023 - 2030 | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl](#)

- Manifest Duurzaam GWW 2030 (voorheen Green Deal Duurzaam GWW sinds 2017);
- Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI);
- Betonakkoord;
- Buyer Groups gericht op de GWW;
- Diverse platforms en initiatieven, waaronder Bouwcirculair, Cirkelstad/Het Nieuwe Normaal;
- Ontwikkelingen binnen bestaande platforms, zoals CROW, WoW, Bouwend Nederland.

Met deze programma's en initiatieven is bewustwording gecreëerd dat inkoop als instrument niet alleen gebruikt kan worden voor de onmiddellijke inkoopbehoefte, maar ook breder kan worden toegepast als instrument voor de realisatie van belangrijke beleidsdoelstellingen.

Deze – vrijwillige – initiatieven zorgen voor bewustwording, samenwerking, kennisdeling en vooruitgang. Maar niet in het noodzakelijke tempo om de internationale-, Rijks-, regionale-, lokale- en sectordoelstellingen te halen. Zoals eerder gesteld geven de markt, medeoverheden en andere publieke opdrachtgevers aan dat een bindende landelijke maatregel ervoor zorgt dat het circulair ontwerpen en uitvoeren van projecten in de GWW geen beleidspunt blijft voor elke organisatie afzonderlijk, zoals nu, maar dat de versnelling van deze transitie in de GWW gezamenlijk wordt ingezet. Wanneer afspraken wettelijk ingeregeld worden, hebben deze afspraken wel effect.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Dan krijgt de markt niet de gewenste eenduidigheid. Aanbestedende diensten krijgen niet de zekerheid dat ze minder vervuilende materialen inkopen. Ook worden de Klimaat- en circulariteitsdoelstellingen (onder andere uit het Klimaatakkoord en het NPCE) niet gehaald.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

In 2015 heeft de Europese Unie namens de lidstaten het akkoord van Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. De daaruit voortvloeiende Europese afspraken laten zich samenvatten in twee belangrijke hoofdpunten:

- In 2030 wordt minimaal 55% minder uitgestoten.
- In 2050 is de Europese Unie klimaatneutraal.

Op 3 februari 2023 is het NPCE vastgesteld. Het NPCE is een belangrijk richtinggevende beleidsnota waarin de visie op circulaire economie – leven binnen planetaire grenzen – is verwoord. In het NPCE is – de signalen uit de sector gehoord hebbende – de maatregel opgenomen om wettelijk te sturen op het verlagen van de milieu-impact in de GWW-sector. Daarbij is aangegeven verder te onderzoeken op welke wijze deze sturing plaats kan vinden, en daarbij medeoverheden en de sector te betrekken. Die onderzoeken zijn inmiddels afgerond, waarna op

31 mei 2024 het kabinet⁷ heeft besloten om te sturen op milieuprestatie in de GWW. Doel hiervan is zowel voor de markt als voor opdrachtgevers een eenduidige norm en bestendige visie voor innovatie te creëren. Wanneer de markt zekerheid heeft over de richting van de beweging, zal zij ook bereid zijn om te investeren in producten met een lagere milieu-impact. Het is voor publieke opdrachtgevers net zo belangrijk om te weten naar welke lat men moet toewerken, en welke standaard opgelegd kan worden in inkoopprocedures. Daarbij is een gefaseerde invoering met flankerend beleid de meest effectieve oplossing.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\) en brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?
- SDG 7: Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen (target 7.3. verbetering in energie-efficiëntie);
 - SDG 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen (target 8.4. grondstoffenefficiëntie en ontkoppeling economische groei en achteruitgang milieu);
 - SDG 9: Bevorder duurzame industrialisatie en innovatie (target 9.4. de aanpassing van industrieën om hen duurzaam te maken, met focus op een grotere doeltreffendheid bij het gebruik van hulpbronnen en van schonere en milieuvriendelijke technologieën en industriële processen);
 - SDG 11: Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam (target 11.3. inclusieve en duurzame stadsontwikkeling en de opbouw van capaciteit voor participatieve, geïntegreerde en duurzame planning);
 - SDG 12: Verzeker duurzame productie en consumptie (target 12.2. duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen; target 12.7. bevorderen duurzame praktijken bij overheidsopdrachten);
 - SDG 14: Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen (target 14.1. vermindering van mariene vervuiling);
 - SDG 15: Bescherm biodiversiteit en ecosystemen (target 15.9. het integreren van ecosysteem- en biodiversiteitswaarden in nationale en plaatselijke planning en in ontwikkelingsprocessen).

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

De vraag die voor ligt is op welke wijze dwingende sturing kan worden gerealiseerd (beleidsopties). Kijkend naar de beleidsopties is wetgeving de enige mogelijkheid om iets dwingend voor te schrijven. Eerdere opties zijn al verkend en uitgevoerd via de (vrijwillige) initiatieven om de GWW te verduurzamen (communicatie, financieel, organisatie, co-regulering en ondersteunende instrumenten). Al deze - vrijwillige - initiatieven zorgen voor bewustwording, samenwerking, kennisdeling en vooruitgang. Maar niet in het hoge, noodzakelijke tempo om de

⁷ [Kamerbrief met toelichting op circulair klimaatbeleid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

internationale-, Rijks-, regionale-, lokale- en sectordoelstellingen te halen. Ondanks dat kunnen deze opties nog steeds worden ingezet ter ondersteuning van het wetgevingstraject.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Wetgeving, met ondersteuning van communicatie, organisatie en andere ondersteunende instrumenten.

c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Wetgeving - het doel is om normering op te stellen om bij te dragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen en om het peloton mee te krijgen. Dit doen we door te sturen op milieu-impact in de GWW, via een wijziging van de Wet milieubeheer. Concreet gaat het om de volgende zaken:

1. Aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven moeten bij aanbestedingen van GWW-werken vastgestelde milieuprestatie-eisen voor materialen meenemen in het contract met de opdrachtnemer(s). Deze eisen zullen gelden voor de meest milieubelastende producten in de GWW, welke later in het wetgevingstraject worden vastgesteld.
2. Bij grote GWW-projecten moeten aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven de milieuprestatie inzetten als gunningscriterium in aanbestedingen op basis van de beste prijs-kwaliteitsverhouding.

Het introduceren van een minimale milieuprestatie-eis op materiaalniveau via aanbestedingen (maatregel 1) betekent dat alle bouwmaterialen (waarvoor minimale milieuprestatie-eisen gelden) die in het GWW-werk worden gebruikt aan deze eisen moeten voldoen. Deze verplichting heeft twee doelen:

- allereerst de meest vervuilende materialen van de markt te weren, en
- daarnaast om producenten zekerheid te geven voor investeringsbeslissingen voor verduurzaming.

De dominante materiaalstromen in de GWW zijn asfalt, staal en beton. Op basis van een extrapolatie is de inschatting dat beton, staal en asfalt samen zo'n 69% van de milieu-impact in de GWW-sector omvatten.⁸ Omdat het mogelijk is dat er in de toekomst op andere materialen gestuurd moet worden, is gekozen om de materiaalstromen later in het wetgevingstraject op het niveau van een algemene maatregel van bestuur (amvb) vast te leggen.

De tweede wijziging betreft de eis om de milieuprestatie als gunningscriterium mee te nemen bij de aanbesteding van grote projecten. Het verplicht inkopen met milieuprestatie als gunningscriterium bij grote projecten geeft een prikkel om prestaties op GWW-werk niveau te verbeteren. Het doel is om de milieuprestaties van GWW-werken te verhogen en de milieudruk daarmee te verlagen, zowel door het verbeteren van materiaalprestaties als met andere ontwerpkeuzes. De hoogte van de grens voor grote projecten wordt later in het wetgevingstraject bij amvb vastgesteld.

⁸ Witteveen+Bos (2023) Dwingende MKI: Toepassingsgebied

Ondersteuning van de wetgeving wordt als volgt gedaan:

- Het opzetten van een ondersteuningspunt. Het doel van het ondersteuningspunt is hoofdzakelijk het ondersteunen van aanbestedende diensten bij het inkopen met milieuprestatie-eisen.
- Bevorderen van eenduidigheid in het inkopen met een milieuprestatie-eis, om zo de markt het gewenste investeringsperspectief en eenduidigheid te bieden.
- Stimulering van toepassing milieuprestatie-eis in ontwerpfase.
- Investeren in het Milieuprestatiestelsel.
- Creëren van mogelijkheden voor nieuwe (digitale) ontwerp- en monitoringsinstrumenten.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Om te komen tot wetgeving als beleidsoptie hebben verschillende bureaus onderzoek uitgevoerd naar de maatregelen (het toepassingsgebied, de varianten en effecten en de juridische haalbaarheid), namelijk Copper8, Flux Partners en Witteveen+Bos. Ook de GWW-sector (medeoverheden en bedrijfsleven) zijn intensief betrokken bij deze onderzoeken. Dit is zowel gebeurd in de beginfase van de onderzoeken (plan van aanpak) als bij het valideren van de onderzoeksresultaten. De sector wordt ook betrokken bij de uitwerking van wettelijke sturing met milieuprestatie-eisen in de GWW.

Met het breed toepassen van eisen vergroot dit wijzigingsvoorstel de markt(vraag) voor circulaire materialen en producten in de GWW. Met eenduidigheid zorgt het wetsvoorstel voor een gelijk speelveld voor bedrijven. Ook draagt het sturen op milieu-impact bij aan investeringszekerheid voor duurzame innovaties bij het bedrijfsleven.⁹ Voor aanbestedende diensten zorgen gelijke eisen dat ze niet op kwaliteit hoeven te concurreren en de zekerheid krijgen dat ze minder vervuilende materialen inkopen.

Het stellen van minimale prestatie-eisen op materiaalniveau wordt positief bijgedragen aan de leveringszekerheid van grondstoffen.¹⁰ Daarnaast leidt de bindende landelijke maatregel naar verwachting tot andere positieve milieueffecten: onder andere het minimaliseren van schadelijke effecten op biodiversiteit, bodemkwaliteit, (drink)waterkwaliteit en stikstof. Op zijn beurt leidt dit tot een betere en schonere leefomgeving voor de inwoners van Nederland.

Op het gebied van klimaat en grondstoffenverbruik worden aanzienlijke positieve effecten voorzien. Onderzoek van CE Delft laat zien dat de GWW in 2019 voor 4 megaton CO₂-eq zorgde, ongeveer 3 procent van de totale CO₂-eq.-uitstoot in Nederland.¹¹ Volgens CE Delft kan het geagendeerde beleid om meer circulair in te kopen in de GWW leiden tot een vermindering van

⁹ Beleidsadvies sturende MKI [pdf](#)

¹⁰ CE Delft (2024). Effectbeoordeling Nationale Programma Circulaire Economie. Via [link](#).

¹¹ Copper8 en Witteveen+Bos (2023), Rijkswaterstaat | Evaluatie & Actie-agenda Inkopen MKI in de GWW, via [link](#).

ongeveer 0,8 megaton broeikasgasemissies in 2030. Dit beleid wordt gezien als een van de grootste potentiële klimaateffecten van de 55 maatregelen uit het NPCE.¹²

Uiteraard hebben bovenstaande maatregelen impact op aanbestedende diensten. Door maatregel 1 (sturing op materialen) wordt van aanbestedende diensten verwacht dat zij aannemers verzoeken, als zij de bij amvb vastgestelde materialen gebruiken, duurzame varianten hiervan te gebruiken. Dit heeft naar verwachting weinig impact op de capaciteit en middelen van aanbestedende diensten, omdat deze maatregel vooral producenten raakt. Producenten geven aan dat duurzaamheidseisen hen perspectief geven om te investeren in duurzamer materiaal. Zij verwachten niet dat dit tot verhogingen van hun productkosten leidt, indien het gaat om pelotoneisen die haalbaar zijn voor de markt. In het geval van eventuele meerkosten voor Rijksopdrachtgevers wordt dit binnen de bestaande programmabudgetten opgevangen conform de MIRT-systematiek en basiskwaliteitsniveau RWS. Door maatregel 2 wordt van aanbestedende diensten verwacht dat zij de milieuprestatie meenemen als gunningscriterium in het aanbestedingsproces.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Na het doen van de verplichte-toetsenwijzer op kcbi.nl kwam naar voren dat de volgende toetsen op het traject van toepassing zijn:

- Regeldruktoets;
- Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid (U&H) omdat het beleidsvoornemen gehandhaafd moet worden of toezicht nodig is;
- Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden en Normenkader interbestuurlijke verhoudingen;
- Bedrijfseffectentoets;
- MKB-toets.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

Er wordt een artikel toegevoegd aan de wet milieubeheer. Hiermee worden aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven verplicht om duurzaam in te kopen. Aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven hebben een stevige invloed op de ontwikkeling van de sector Grond, Weg en Waterbouw, die vrijwel volledig afhankelijk is van overheidsinkoop. Op deze wijze werken aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven toe naar volledig klimaatneutraal en circulair aanbesteden, zodat de sector – ook opdrachtnemers en producenten – als geheel klimaatneutraal gaat opereren. Hiervoor wordt voortgebouwd op bestaande samenwerking en afspraken die met partijen zijn gemaakt.

¹² CE Delft, Suggesties voor aanvullend circulaire-economiebeleid (2024).

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Veel partijen hebben de voormalig minister en staatssecretaris van IenW geadviseerd om dwingender te sturen op circulariteit, waaronder het Planbureau voor de Leefomgeving, het Transitieteam Circulaire Bouweconomie, het Betonakkoord en het Bouwakkoord. Bedrijven en aanbestedende diensten vragen om een eenduidigere en voorspelbare sturing, waardoor duidelijkheid ontstaat over de benodigde mate van verduurzaming en zij richting kunnen geven aan innovatie. Daarmee ontstaat perspectief en investeringszekerheid voor het bedrijfsleven en de sector. Wettelijke sturing is nodig, omdat de vrijwillige inzet in de GWW-sector niet leidt tot voldoende duurzaamheidswinst.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Dat er onvoldoende capaciteit en expertise is om de maatregel te realiseren. Daarom wordt gekozen voor de maatregel met de minst benodigde capaciteit, expertise en middelen. Ook is flankerend beleid aangekondigd om partijen te ondersteunen en stimuleren bij de implementatie van het wetsvoorstel.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Monitoring en evaluatie vindt naar verwachting plaats via de daarvoor op te zetten structuur binnen de strategie Klimaatneutrale en Circulaire Infrastructuur. Een andere mogelijkheid is via monitoring op Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Bij de monitoring en evaluatie wordt speciaal aandacht besteed aan de effectiviteit van de nieuwe regels, de naleving ervan en de ervaringen van marktpartijen.

Op basis van de verzamelde informatie wordt beoordeeld of de uitvoering van de wet voldoet aan de gestelde doelen. Als dit niet het geval blijkt, wordt onderzocht of het nodig is om de regels bij te stellen om de doelen alsnog te halen. Zo wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de wet gewaarborgd.